

TRONA SEMPOZYUMU

Bilindiği gibi ülkemiz, maden kaynakları bakımından çok zengin bir ülke olarak nitelendirilemez. Çok çeşitli madenlere sahip olmamıza karşın, genel olarak, rezerv ve rezerv kaliteleri bakımından ülkemiz, çok da imrenilecek bir konumda değildir. Ancak, eğer de olsa, gerek rezerv gerekse kalite bakımından şanslı olduğumuz öyle maden kaynaklarımız da vardır ki, bunlar dünya üzerindeki her ülkenin sahip olmaya can atacağı türdendir. Bor madenlerimiz bu sınıflandırma içerisinde. Yine, 1979 yılından itibaren aynı sınıflandırma içerisine giren bir diğer maden kaynağımız ise tronadır.

Maden Mühendisleri Odası olarak 10 Mayıs 2002 tarihinde "Trona ve Sentetik Soda Sempozyumu" düzenleme gerekçemiz, işte tam da bu noktadadır: Sınırlı maden kaynaklarımızı kıskançlıkla gözetmek ve bu kaynakların gerçekten halkımızın yararına kullanılıp kullanılmayacağını anlamak, bilmek, bildiklerimizi kamuoyunun da bilmesini sağlamak. Maden Mühendisleri Odası olarak, maden kaynaklarımızın kullanımlarına ilişkin denetim görevimizi yapmak, doğru kullanımları için yön göstermek ve yanlış kullanımları durumunda kamuyu uyarmak.

Elbette ki, madenlerimizin nasıl çıkarılacakları kadar kimin tarafından ve hangi amaca yönelik üretilcekleri 'e halkın bu üretimden ne kazancı olacağı da önemlidir. Bu anlamda, maden kaynaklarımızdan yeterince ve doğru bir şekilde yararlanılıp yararlanılmadığının anlaşılması, üretimlerinde kullanılan teknoloji boyutunu, ama .bulunışlarından tükenişlerine kadar olan tüm bir süreç içerisindeki bütün yasal ve yönetsel düzenleme ve uygulamaları da kapsayacaktır. Kamuoyunun kendi maden kaynaklarının ne şekilde kullanılacağını, bütün boyutlarıyla bilme hakkı vardır. Aynı şekilde kamu kuruluşlarının da, bu konu ile ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirme sorumlulukları olduğu tartışılmaz.

Maden Mühendisleri Odası, kamuoyuna karşı olan bu sorumluluğunu yerine getirmek ve trona kaynaklarımızdan yararlanılmak üzere yapılan çalışmaların teknik, yasal ve yönetsel boyutlarını ortaya koymak amacıyla söz konusu sempozyumu düzenlemeyi planlamış, ancak konunun yasal ve yönetsel süreci ile ilgili kısmında karşısında tam bir dilsizler ordusu ile karşılaşmıştır. Konunun tarafı olup

da bilgilenmek amacıyla başvurulmuş kamu ya da özel hiçbir kuruluş bilgi vermeye yanaşmamıştır. Ortada bu maden kaynağımız ile ilgili kamu kuruluşlarımızın özel sektör kuruluşları ile yaptığı anlaşma ve sözleşmeler, kurulan ortaklıklar, yapılan ve yaptırılan fizibilite çalışmaları vardır, ancak kapsamının ne olduğu anlaşılamayan bir Gizlilik Anlaşması nedeniyle bütün dudaklar kapalıdır. İlgili tarafların tamamına çağrı yapılmış ve bu sempozyumu fırsat bilerek konuyu yazılı ya da sözlü olarak kamuoyuna aktarmaları istenmiş, ancak hiçbir yanıt alınmamıştır.

Dolayısıyla, Odamız tarafından düzenlenen "Trona ve Sentetik Soda Sempozyumu"nda trona madenciliğinin teknik boyutu tartışılmış, ancak diğer boyutlarına ilişkin olarak söyleyebileceğimiz şu olmuştur: Trona madenimizin ne olduğu ve nerede bulunduğu bilinmemektedir. Ancak, ne zaman, nasıl, ne amaçla ve kimin tarafından üretileceği ve aslında gerçekten üretilip üretilmeyeceği de bilinmemektedir, bu hususlar nedense konuyla ilgili taraflardan net bir şekilde öğrenilememiştir.

Bir yandan her Niyet Mektubu'na "Şeffaf Devlet" ifadesi yerleştirilirken diğer taraftan herkesin iştahını kabartan böylesi bir maden kaynağı söz konusu olduğunda takınılan tavır son derece ilginç ve bir o kadar da merak uyandırıcıdır. Maden Mühendisleri Odası olarak konunun geçmişi ve bugünkü durumu, doğrudan taraf olanlardan değil, ancak, ikincil kaynaklardan alınan bilgilerden derlenmiş ve Sempozyum kitabında yer verilmiştir. Oda olarak, gerek kitapta yer alan gerekse yukarıda verilen bilgiler ışığında konunun kamuoyu tarafından doğru olarak yorumlanacağı inancında olduğumuzu belirtmek isteriz.

Maden kaynaklarımız sınırlıdır ve hepsi önemlidir. Titizlikle, rasyonel yöntemlerle üretilmeleri ve kullanılmaları, gerçek sahipleri olan halka yararlarının maksimum düzeyde olmasının sağlanması gerekmektedir. Sadece döviz kaynakları olarak görülmemeli, ülke sanayisine yönelik olarak kullanılmaları ve en çok katma değer ve istihdamı yaratmaları sağlanmalıdır. Ancak, belki hepsinden önemlisi, bu kaynakların gerçek sahiplerinin halkımız olduğu ve onlardan bilgi saklanarak hiçbir yere varılamayacağını bilmesidir.